

GIẢI PHÁP XÂY DỰNG ĐƠN VỊ VỮNG MẠNH TOÀN DIỆN “MẪU MỤC, TIÊU BIỂU” CỦA QUÂN NHÂN Ở ĐƠN VỊ CƠ SỞ

NGUYỄN HẢI HÀ*

Ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở trong Quân đội nhân dân Việt Nam có vị trí, vai trò quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội chính quy, tinh nhuệ, hiện đại trong giai đoạn hiện nay. Bài viết phân tích thực trạng và đề xuất một số giải pháp nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở nhằm đáp ứng yêu cầu đặt ra hiện nay.

Từ khóa: Nâng cao ý thức; xây dựng; đơn vị vững mạnh toàn diện; mẫu mực, tiêu biểu; quân nhân; ý thức quân nhân.

Raising the awareness of building a comprehensively strong, "exemplary and representative" grassroots unit for military personnel in the Vietnam People's Army plays a vital role in contributing to the improvement of the quality and efficiency of this process, meeting the requirements of the task of building a regular, elite and modern Army in the current period. The article analyzes the current situation and proposes several solutions to raise awareness of creating a comprehensively strong, "exemplary and representative" military grassroots unit to meet the current requirements.

Keywords: Raising awareness; building; a comprehensively strong, "exemplary and representative" military unit; military personnel; military personnel's consciousness.

NGÀY NHẬN: 08/10/2023   NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 18/11/2023   NGÀY DUYỆT: 15/12/2023

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.335.2023.725>

1. Đặt vấn đề

Chủ trương xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng là quán triệt, thực hiện quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác quân sự quốc phòng; chủ trương của Quân ủy Trung ương về xây dựng

Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng trong thời kỳ mới. Xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” là quá trình xây dựng để đơn vị vừa có sức mạnh tổng hợp, vừa có tính chất gương

* Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

mẫu, có đặc trưng rõ nét, nổi trội, bảo đảm cho đơn vị tinh, gọn, mạnh.

Nhận thức sâu sắc vấn đề này, các đơn vị cơ sở trong toàn quân đã và đang tập trung lãnh đạo, chỉ đạo triển khai đồng bộ nhiều giải pháp thực hiện có hiệu quả các tiêu chuẩn về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, trong đó có thường xuyên nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”. Do vậy, đã khơi dậy được niềm tin, củng cố và nâng cao ý thức, trách nhiệm của quân nhân, từ đó, đã tập trung vào các yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội chính quy, tinh nhuệ, hiện đại trong giai đoạn mới.

2. Thực trạng nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam

Đơn vị cơ sở là một bộ phận hữu cơ rất quan trọng trong quân đội; là nơi trực tiếp quản lý, giáo dục, huấn luyện, rèn luyện quân nhân; quán triệt và tổ chức thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về nhiệm vụ quân sự, quốc phòng và thực hiện nhiệm vụ theo quy định của Bộ Quốc phòng; ngoài ra, còn thực hiện các nhiệm vụ khi được cấp có thẩm quyền chỉ đạo.

Thời gian qua, các cấp ủy, chỉ huy ở đơn vị cơ sở đã lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức tốt công tác giáo dục nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân, xác định đây là một trong những nhiệm vụ chính trị trọng tâm, xuyên suốt trong mọi hoạt động của đơn vị. Do đó, đa số quân nhân ở đơn vị có ý thức tốt, nhận thức đầy đủ nội dung, chỉ tiêu và có nỗ lực cố gắng trong xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”, góp phần lan tỏa, thúc đẩy tập thể quân nhân trong đơn vị thi đua, khắc phục khó khăn hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao. Kết quả đó là sự xuất hiện nhiều mô hình, cách làm hiệu quả được phổ biến, nhân rộng; có 872 tập thể,

124 cá nhân được Nhà nước, Chính phủ, Bộ Quốc phòng và Tổng cục Chính trị khen thưởng; đồng thời được các địa phương công nhận trên 93% đơn vị đạt “Đơn vị văn hóa”, 97,5% khu tập thể quân đội đạt danh hiệu “Khu dân cư văn hóa”; 99,2% gia đình quân nhân đạt “Gia đình văn hóa”¹.

Tuy nhiên, so với yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra, ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở vẫn còn những hạn chế nhất định. Một bộ phận quân nhân nhận thức chưa sâu sắc vị trí, vai trò, tầm quan trọng nhiệm vụ xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”; nên thái độ, trách nhiệm của một số quân nhân chưa thật sự đúng đắn và rõ ràng; vẫn còn biểu hiện ngại khó, ngại khổ.

Nguyên nhân cơ bản của những hạn chế trên là do nhận thức, trách nhiệm của một số chủ thể trong lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân còn hạn chế; công tác giáo dục, rèn luyện ý thức còn bất cập, nội dung, hình thức, biện pháp chậm đổi mới; môi trường văn hóa quân sự cùng với cơ sở vật chất và việc giải quyết chế độ, chính sách cho quân nhân ở một số đơn vị còn hạn chế và chưa thỏa đáng.

3. Một số giải pháp

Để nâng cao chất lượng xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, “mẫu mực, tiêu biểu” theo Chỉ thị số 79/CT-BQP ngày 22/7/2022 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, cần tập trung vào những nhiệm vụ sau:

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể. Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu có ý nghĩa quyết định đến kết quả cao trong nâng cao ý thức xây dựng đơn vị toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Theo đó, cần:

(1) Nâng cao nhận thức của các chủ thể

về sự cần thiết, ý nghĩa, tầm quan trọng của việc phải nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song đang đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn; cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, xung đột cục bộ tiếp tục diễn ra dưới nhiều hình thức, phức tạp và quyết liệt hơn, làm gia tăng rủi ro đối với môi trường kinh tế, chính trị, an ninh quốc tế”². Nhiệm vụ đặt ra đối với đơn vị cơ sở trong Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay là cần có nhận thức sâu sắc về nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; về tiêu chuẩn, biện pháp xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” trong toàn quân theo Chỉ thị số 79/CT-BQP.

(2) Nâng cao trách nhiệm của các chủ thể trong lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện.

Đây là cơ sở quan trọng để các chủ thể đổi mới tư duy, nhận thức, cách thức, biện pháp tổ chức thực hiện: “dám nghĩ; dám nói; dám làm; dám chịu trách nhiệm; dám đổi mới, sáng tạo; dám đương đầu với khó khăn, thử thách và dám hành động vì lợi ích chung” trong quá trình nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay. Đối với các cấp ủy, tổ chức đảng ở đơn vị cơ sở, cần coi trọng nâng cao năng lực lãnh đạo toàn diện và sức chiến đấu; các cơ quan chức năng cần nâng cao trách nhiệm trong tham mưu cho cấp ủy, chỉ huy, chỉ đạo, hướng dẫn, lập kế hoạch cho các đơn vị; hệ thống chỉ huy có chức năng tổ chức chỉ huy, điều hành, triển khai, tổ chức thực hiện; tổ chức quần chúng, Hội đồng quân nhân cần phát huy trách nhiệm trong nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị.

Hai là, nâng cao chất lượng giáo dục, rèn luyện ý thức. Đây là giải pháp cơ bản có ý nghĩa quan trọng bảo đảm cho hoạt động

nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân, trong đó, cụ thể là:

(1) Đổi mới nội dung giáo dục, rèn luyện ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

Việc đổi mới nội dung giáo dục, rèn luyện ý thức nêu trên cần tập trung nâng cao các yếu tố tri thức, thái độ, hành vi xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”. Nội dung giáo dục cho quân nhân cần tập trung vào nhiệm vụ của Quân đội, của đơn vị trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; về mục tiêu xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; về vị trí, ý nghĩa, tầm quan trọng của Chỉ thị số 79/CT-BQP. Nội dung rèn luyện cần bám sát với nhiệm vụ cụ thể của từng đơn vị cơ sở, phù hợp với chức trách, nhiệm vụ của quân nhân.

(2) Đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục, rèn luyện ý thức.

Các chủ thể giáo dục cần kết hợp nhuần nhuyễn giữa phương pháp giáo dục truyền thống với hiện đại, giữa giáo dục với tự giáo dục nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của quân nhân. Chú trọng hình thức giáo dục chính khóa và ngoại khóa, trong giáo dục chính khóa cần xác định nội dung giáo dục về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”. Bên cạnh đó, các đơn vị cơ sở cần kết hợp các hình thức, phương pháp học tập khác, như: giáo dục cơ bản với giáo dục thường xuyên; giáo dục theo nhiệm vụ và tích cực phát huy các hình thức giáo dục thông qua các hoạt động thực tiễn, các thiết chế văn hóa cơ sở, phong trào thi đua, cuộc vận động, giao lưu văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao.

Ba là, đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, tạo điều kiện thuận lợi để nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”. Đây là giải pháp cơ bản để nâng cao nhiệm vụ này. Xây dựng môi trường văn hóa ở đơn vị

Cơ sở lành mạnh thực chất là làm cho các giá trị văn hóa thấm thấu vào từng bộ phận cấu thành của môi trường văn hóa, tạo cơ sở để phát triển và hoàn thiện nhân cách quân nhân. Vì vậy, cần tập trung thực hiện một số biện pháp sau:

(1) Tăng cường bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện, phát triển nhân cách văn hóa các quân nhân ở đơn vị.

Quá trình này làm cho quân nhân nhận thức sâu sắc về văn hóa, biết tiếp nhận các giá trị văn hóa, rồi định hình các yếu tố cấu thành nhân cách văn hóa và tỏa sáng nhân cách thông qua lối sống, hành vi, ứng xử giao tiếp,... mang giá trị văn hóa. Rèn luyện cho quân nhân thói quen, thái độ và hành vi ứng xử có văn hóa, phát huy hình tượng “Bộ đội cụ Hồ” trong đời sống, trong hoạt động công tác, sản xuất, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu thắng lợi mọi kẻ thù. Nhân cách văn hóa quân nhân là cơ sở quan trọng giúp quân nhân có ý trí quyết tâm cao trong nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

(2) Xây dựng các mối quan hệ văn hóa quân sự tốt đẹp ở đơn vị cơ sở.

Xây dựng hệ thống quan hệ văn hóa (giữa cán bộ - chiến sĩ, cấp trên - cấp dưới, đồng chí - đồng đội,...) thật sự trên tinh thần đoàn kết tương trợ giúp đỡ lẫn nhau trong mọi hoàn cảnh. Các quan hệ đó có chiều sâu, thể hiện văn hóa quân sự, văn hóa đơn vị và ẩn chứa giá trị văn hóa dân tộc, bản sắc văn hóa vùng miền của quân nhân. Thông qua việc xây dựng các mối quan hệ văn hóa quân sự tốt đẹp trong đơn vị sẽ tác động tích cực tới mức độ hoàn thành nhiệm vụ của quân nhân, đồng thời tạo “môi trường xã hội” trong đơn vị đồng thuận để nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

(3) Xây dựng hệ thống hoạt động văn hóa ngày càng đi vào chiều sâu, thiết thực, hiệu quả.

Hệ thống hoạt động văn hóa ở đơn vị cơ sở có thể khái quát thành hai dạng: dạng hoạt động thuần văn hóa; dạng hoạt động khác nhưng mang giá trị văn hóa (hoạt động lãnh đạo, quản lý, chỉ huy, phối hợp hoạt động, hoạt động học tập, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu...); biểu hiện hoạt động văn hóa ở đơn vị đa dạng, phong phú và sinh động... Từ kết quả thực hiện các hoạt động văn hóa đó sẽ tạo tinh thần, tư tưởng thoải mái để quân nhân cố gắng, nỗ lực trong học tập, rèn luyện nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của họ.

(4) Xây dựng hệ thống thiết chế văn hóa ở đơn vị cơ sở phù hợp với đặc điểm, nhiệm vụ, sát với quy định của đơn vị và quân đội.

Thiết chế văn hóa trực tiếp tổ chức quản lý, định hướng quá trình sáng tạo văn hoá, thực hiện việc cải thiện, nâng cao đời sống văn hóa của bộ đội. Các thiết chế văn hóa bảo đảm cho quá trình sáng tạo, quảng bá, tiếp biến, đánh giá, thưởng thức giá trị văn hóa. Để củng cố, đổi mới, nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống thiết chế văn hóa cần phải: quan tâm và bồi dưỡng lực lượng chuyên trách; xây dựng hệ thống các thiết chế văn hoá bảo đảm đúng quy định, nguyên tắc hoạt động; nâng cao năng lực hoạt động của từng thiết chế, quy chế hoạt động văn hóa ở cơ sở.

(5) Đẩy mạnh xây dựng cảnh quan văn hóa của đơn vị mang tính thẩm mỹ, hài hòa với tự nhiên, phù hợp với nhiệm vụ, địa hình đóng quân của đơn vị.

Cảnh quan văn hóa trực tiếp tạo cơ sở môi trường thuận lợi cho việc nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”, do đó, cảnh quan văn hóa luôn xanh, sạch, đẹp, an toàn, cân đối, mang đậm giá trị văn hóa, tác động mạnh mẽ đến cảm xúc, thị hiếu thẩm mỹ của quân nhân, phục vụ cho công tác, học tập, rèn luyện, sinh hoạt, vui chơi giải trí của bộ đội

ở đơn vị, làm phong phú, sinh động tâm hồn cán bộ, chiến sĩ.

Bốn là, tích cực hóa nhân tố chủ quan của quân nhân trong nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, “mẫu mực, tiêu biểu” của họ. Đây là giải pháp có ý nghĩa trực tiếp quyết định đến kết quả của nhiệm vụ này. Do đó, để tích cực hóa nhân tố chủ quan của quân nhân, cần thực hiện tốt một số biện pháp sau:

(1) Nâng cao tính tích cực, tự giác của quân nhân trong học tập, rèn luyện.

Nâng cao nhận thức cho quân nhân về vai trò của bản thân trong học tập, rèn luyện để tích lũy tri thức, củng cố thái độ, hành vi để nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”; kết hợp chặt chẽ giữa động viên khuyến khích với kiểm tra, chấn chỉnh; thường xuyên sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm đánh giá quá trình tự học tập, tự rèn luyện của quân nhân.

(2) Nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, kịp thời giải quyết các quyền lợi chính đáng tạo động lực để quân nhân.

Đây không chỉ là sự tôn vinh của đơn vị, quân đội, xã hội đối với quân nhân mà còn thể hiện sự công bằng xã hội, kích thích, động viên cổ vũ họ tham gia tích cực các hoạt động trong đơn vị, nhất là hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”. Để nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, kịp thời giải quyết các quyền lợi chính đáng cho quân nhân đòi hỏi các chủ thể lãnh đạo, chỉ huy ở các đơn vị cơ sở cần giải quyết hài hòa các mặt lợi ích: giữa lợi ích vật chất và lợi ích tinh thần, giữa lợi ích cá nhân và lợi ích tập thể cho quân nhân; làm tốt công tác thi đua khen thưởng và chính sách đãi ngộ đối với quân nhân; thực hiện tốt công tác chính sách hậu phương của quân nhân.

3. Kết luận

Nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của

quân nhân ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay là một quá trình phức tạp và lâu dài. Để làm được điều đó cần phải có những giải pháp hữu hiệu và mang tính hệ thống. Mỗi giải pháp có vị trí, vai trò khác nhau hợp thành chỉnh thể thống nhất chỉ đạo hoạt động thực tiễn, các chủ thể trong quá trình thực hiện cần phải quán triệt và vận dụng đồng bộ hệ thống các giải pháp; phải linh hoạt, sáng tạo, đổi mới cách nghĩ, cách làm phù hợp với tình hình và điều kiện thực tiễn của từng đơn vị cơ sở trong toàn quân. Có như vậy, việc nâng cao ý thức ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay mới đạt được mục tiêu, yêu cầu, chất lượng và hiệu quả tốt như mong muốn □

Chú thích:

1. *Xây dựng quân đội vững mạnh toàn diện, mẫu mực, tiêu biểu.* <https://dantri.com.vn>, ngày 03/3/2023.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021, tr. 105.

Tài liệu tham khảo:

1. C. Mác-Ph. Ăngghen. *Toàn tập. Tập 3.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021.

2. Lương Cường. *Xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị trong tình hình mới.* H. NXB Quân đội nhân dân, 2019.

3. Hội đồng Lý luận Trung ương. *30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2020.

4. Ngô Xuân Lịch. *Xây dựng quân đội, củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.* H. NXB Quân đội nhân dân, 2019.

5. Nguyễn Phú Trọng. *Một số vấn đề về đường lối quân sự, chiến lược quốc phòng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa thời kỳ mới.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2023.